

๒๑

วิ ธี ต อ บ แ ท น คุ ณ
ข อ ง ญ า ตี โย ม อ ย่ า ง อ รี ยะ

บรรดาสิ่งที้งอกขึ้นมา ความรู้เป็นสิ่งประเสริฐ บรรดา
สิ่งที่ตกไป อวิชาเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า
พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐ บรรดาชนผู้แถลงกรรม พระพุทธเจ้า
เป็นผู้ประเสริฐสุด

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๓

เวลาในโลกมนุษย์ช่างแสนสั้น เดียววันเดียวคืน เดียวก็หมดเวลาแล้ว จากวัยเด็กก็โตเป็นหนุ่มเป็นสาว และไม่นานก็ก้าวเข้าสู่วัยกลางคน และวัยชราตามลำดับ ต้องนับเวลาถอยหลังกันแล้ว แม้ช่วงชีวิตของมนุษย์จะเป็นระยะเวลาที่แสนสั้น แต่ก็ยังเป็นช่วงเวลาที่มียุณค่าและสำคัญที่สุด ที่เราจะได้สั่งสมบุญกุศลให้ได้มากที่สุด เพราะชีวิตหลังความตายยาวนานกว่าในโลกมนุษย์นี้มาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างบารมีเพื่อจะได้มีสุคติภูมิเป็นที่ไป โดยเฉพาะการปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายใน จะทำให้เราเกิดความมั่นใจในการเดินทางสู่สัมปรายภพ เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันอบอุ่นและปลอดภัยที่สุด ที่จะนำเราไปสู่สุคติได้ทุกภพทุกชาติ จนกว่าจะหมดกิเลสเข้าสู่นิพพานกันทุกคน

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน วุฏฐิสสูตร ความว่า

“พีธํ อุปปตตํ เสฏฺฐํ	วุฏฺฐิ นิปตตํ วรา
คาโว ปวชมานานํ	ปุตฺโต ปวทตํ วโรติ
วิชฺชา อุปปตตํ เสฏฺฐา	อวิชฺชา นิปตตํ วรา
สงฺโฆ ปวชมานานํ	พทุโธ ปวทตํ วโร

บรรดาสิ่งทั้งออกขึ้น ข้าวกล้าเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป ฝนเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสิ่งที่เดินด้วยเท้า

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๔

เหล่าโคเป็นสัตว์ประเสริฐ บรรดาชนผู้แกลงคารม บุตรเป็นผู้ประเสริฐ บรรดาสิ่งที้งอกขึ้นมา ความรู้เป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป อวิชาเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐ บรรดาชนผู้แกลงคารม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐสุด”

วิชาเป็นทรัพย์อันประเสริฐ เพราะไม่มีใครมาแย่งชิงจากเราไปได้ และเป็นสิ่งที่ติดตัวเราอยู่ตลอดเวลา สามารถนำออกมาใช้ได้ทุกเมื่อ โบราณกล่าวไว้ว่า มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน เพราะปัญญาเป็นทางมาของทรัพย์ และทำให้เราดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ถ้ามีวิชา คือ ความรู้ยิ่ง ความรู้อันวิเศษอันเป็นเหตุให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ถือว่าได้อริยทรัพย์อันประเสริฐ ที่จะทำให้เราเดินไปบนเส้นทางมรรคผลนิพพานตลอดไป จะไม่หลงพลัดตกไปในอบายภูมิ

วิชาในทางพระพุทธศาสนามีหลายอย่าง ตั้งแต่วิชา ๓ วิชา ๘ เป็นวิชาขั้นสูงที่มีไว้เพื่อปราบกิเลส ทำให้เป็นผู้มีฤทธิ์ มีเดช มีอานุภาพ ตั้งแต่มีหุทิพย์ ตาทิพย์ รู้วาระจิต มีฤทธิ์ทางใจ แสดงฤทธิ์ได้ สามารถทำอาสวกิเลสให้หมดสิ้นไปได้ เป็นต้น ความเจริญงอกงามของวิชา พระพุทธองค์ตรัสว่าประเสริฐที่สุด เพราะงอกเงยเพิ่มพูนขึ้นมามากเพียงไร ย่อมสามารถจัดอกุศลธรรมและบาปกรรมทุกอย่างให้มลายหายสูญไปได้มาก

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๕

เพียงนั้น กระทั่งสามารถจัดอริยธรรม คือ ความไม่รู้ให้หมดสิ้นไป ตกไป ไม่ให้ค้างคาอยู่ในใจ คงเหลือไว้แต่คุณงามความดี วิชา ความรู้แจ้ง และความบริสุทธิ์ล้วนๆ ดังนั้นวิชาจึงเป็นอริยธรรมอันประเสริฐ ที่ต้องศึกษาและกระทำให้มากขึ้น

ในบรรดาลิขิตที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐสุด ที่พระพุทธองค์ตรัสเช่นนี้ เพราะพระสงฆ์เป็นเนืองนิตย์ของโลก ท่านบำเพ็ญเนกขัมมบารมี มุ่งที่จะชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ ฝึกฝนตนเองให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ แสวงหาความสุข และความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง ไม่ข้องเกี่ยวในเบญจกามคุณที่ชาวโลกส่วนใหญ่มักจะหลงยึดติดกัน พยายามที่จะสลัดออกจากภพทั้งสาม เพื่อไปสู่อายตณนิพพาน เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้ทำบุญกับพระสงฆ์ด้วยจิตเลื่อมใสกันจริงๆ อาานิสงส์อันเลิศย่อมบังเกิดขึ้นทันตาเห็น

*ดังเช่นในสมัยพุทธกาล มีชายเข็ญใจคนหนึ่งปรารถนาที่จะถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์ แต่เนื่องจากความยากจน จึงนำอาหารตามมีตามได้ของตนน้อมเข้าไปถวายพระ ด้วยเหตุที่ภัตตาหารนั้นไม่ประณีตเท่าที่ควร ภิกษุรับมาแล้วจึงไม่ได้ฉัน เพราะในสมัยนั้นสาธุชนถวายแต่อาหารที่ประณีต พระภิกษุก็ไม่

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๖

ลำบากในเรื่องการขบฉัน ชายเข้ญใจเห็นดังนั้นก็ไม่ตำหนิ พระภิกษุสงฆ์ แต่กลับหันมาพิจารณาตนเอง นี่เป็นคุณธรรมประการหนึ่งของบัณฑิต แม้ขัดสนแต่ดวงปัญญาไม่มีดมน

ด้วยความปรารถนาอย่างแรงกล้าว่า จะถวายทานอัน ประณีตสักครั้งหนึ่ง จึงตัดสินใจนำลูกสาวของตนไปวางประกัน แลกกับทรัพย์ได้ ๑๒ กหาปณะ จากนั้นเขานำเงินไปซื้อแม่โคนม เพื่อนำนํ้านมมาประกอบอาหารอันประณีต แล้วได้นม้นำ เข้าไปถวายสลากภัตแด่พระภิกษุสงฆ์ ชายเข้ญใจเห็นพระสงฆ์ รับประทานก็ปีติใจ ปลื้มใจว่า ภัตตาหารของตนนั้นได้ถวายไว้ดีแล้ว ในพระสงฆ์ผู้เป็นเพื่อนาบุญอันเลิศของโลก จากนั้นก็ปรึกษากับ ภรรยาว่า จะเดินทางไปต่างเมือง เพื่อทำงานหิบบอ้ย จะได้นำ เงินมาไถ่ตัวลูกสาว

ชายเข้ญใจใช้เวลาทำงานอยู่ถึงครึ่งปี จึงได้เงินครบ ๑๒ กหาปณะ และตั้งใจจะรับเงินกลับมาไถ่ตัวลูกสาว ในระหว่าง ทางได้พบพระเถระรูปหนึ่งซึ่งกำลังจะเดินทางไปมัสการ พระเจดีย์ ได้มีโอกาสฟังธรรมจากพระเถระ เมื่อเขารู้ว่าชีวิตนี้ เกิดมาทำไม ทำอย่างไรจึงจะมีเสบียงติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ จะได้ไม่ต้องอดคัดขัดสนเช่นชาตินี้ จึงคิดอยากสั่งสมบุญ ข้ามชาติทันที

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๓

โชคดีมีคนเดินถืออาหารผ่านมา เขาจึงขอซื้ออาหาร
เริ่มตั้งแต่เงิน ๒ กหาปณะ ชายผู้นั้นก็ไมยอมขาย เขาเพิ่มเงิน
เป็น ๓ กหาปณะ เพิ่มขึ้นจนกระทั่งหมดเงินที่มี ๑๒ กหาปณะ
เมื่อเงินไม่พอซื้ออาหารอันประณีตนั้น เขาบอกบุญชายหนุ่ม
ผู้ถืออาหารว่า “ท่านผู้เจริญ กหาปณะของเราหมดแล้ว เรา
ไม่ได้ซื้อเพื่อประโยชน์ตนเลย แต่ซื้อเพื่อไปถวายพระซึ่งท่าน
นั่งพักอยู่ที่โคนไม้โน้น ถ้าท่านขาย ท่านก็จะมีส่วนแห่งบุญใน
ภัตตาหารนั้นด้วย” ชายผู้นั้นจึงยอมขายอาหารให้

เมื่อชายเข้ใจน้อมภัตตาหารไปถวายพระเถระ ท่าน
รับเพียงครึ่งเดียวเพื่อให้เขาได้รับประทานอาหารด้วย แต่เขา
กราบเรียนพระเถระว่าเขาต้องการบุญมากกว่า ขอให้พระเถระ
อนุเคราะห์เขาด้วย พระเถระจึงยอมรับอาหารทั้งหมดมาฉัน
หลังจากนั้น ทั้งพระและชายเข้ใจได้เดินทางไปพร้อมกัน
พระเถระได้ไต่ถามความเป็นมา เขาจึงได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมด
ถวายพระเถระ

พระเถระฟังแล้วสลดใจว่า ชายเข้ใจผู้ใจบุญท่านนี้
ได้ทำในสิ่งที่ทำได้ยาก จึงรู้สึกว่าเป็นหนี้ชายเข้ใจ เมื่อแยก
ทางกันแล้ว พระเถระรีบเข้าไปพักที่มหาวิหารเพื่อบำเพ็ญ
สมณธรรม ด้วยความคิดว่า จะเป็นเนื่อนาบุญให้กับชายเข้ใจ
คตินั้นจึงตั้งใจมั่นว่า “แม้เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหายไป หากไม่

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๘

บรรลุลุธรรมก็จะไม่ลุดจากที่เด็ดขาด” ตลอดทั้งคืน ท่านยังไม่สามารถทำใจให้หยุดนิ่งได้ รุ่งเช้าจึงไม่ยอมออกบิณฑบาต ท่านได้ทุ่มเทปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลุลุธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ได้

ล่วงไปวันที่สองและวันที่สาม ใจของท่านค่อยๆ สงบไปตามลำดับจนกระทั่งถึงวันที่เจ็ด พระเถระทำใจหยุดใจนิ่งอย่างสมบูรณ์ ในที่สุดก็ได้บรรลุลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เมื่อบรรลุลุธรรมแล้ว ท่านรู้สึกว่าร่างกายอ่อนล้าเหลือเกิน จึงพิจารณาอายุสังขาร รู้ว่าไม่สามารถดำรงอัตภาพอยู่ได้ จึงได้เล่าเรื่องราวความเป็นมาของตัวท่านเองให้เหล่าพระภิกษุสงฆ์ฟัง พระเถระปรารภนาให้ชายเข้ญใจพ้นจากความทุกข์ยาก อีกทั้งอยากให้เขารู้ว่า เขาได้ทำบุญกับเนื่อนานบุญอันเลิศจริงๆ จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ในการประชุมเพลิงของท่าน หากชายเข้ญใจไม่มาในงานนี้ ก็ขออย่าให้เพลิงลุกขึ้นได้

เมื่อพระราชาผู้ข่าวก็เสด็จมาร่วมประชุมเพลิง แต่ก็ไม่สามารถประชุมเพลิงได้ เมื่อรู้ว่าต้องรอชายเข้ญใจก่อน จึงรับสั่งให้เรียกหา เมื่อชายเข้ญใจเดินทางมาถึง พระราชาทรงมอบทรัพย์สมบัติมากมายให้ชายเข้ญใจนั้น หลังจากชายเข้ญใจได้เข้าไปกราบพระเถระด้วยความเลื่อมใสแล้ว สรีระของพระเถระได้ลอยขึ้นไปประดิษฐานบนเชิงตะกอน จากนั้นก็มีเปลวไฟลุกขึ้นมาเอง นำความปลื้มปิติ และอัศจรรย์ใจมาสู่ชาย

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๕

เชิญใจ รวมทั้งพระราชและมหาชนที่มาร่วมงานนั้นยิ่งนัก

นี่เป็นตัวอย่างของพระสงฆ์ผู้เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ
ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ในบรรดาลึงที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์
ประเสริฐที่สุด ยิ่งหากทำบุญกับภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ มหัคคตกุศล
อันจะนับจะประมาณมิได้ ก็ย่อมจะบังเกิดขึ้น ขอให้ตระหนักว่า
ที่เราทำบุญกับพระสงฆ์นั้น ทำด้วยความศรัทธาเลื่อมใสใน
ความเป็นผู้มีศีล มีสมาธิ และปัญญาที่สามารถช่วยตน และหมู่
สัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในอบายภูมิ ไม่ใช่ทำเพราะความเมตตา
สงสาร โสมนัสสสหคต จิตตํ คือ จิตที่ประกอบด้วยความโสมนัส
การทำด้วยความศรัทธา และการทำด้วยความเมตตาจึง
แตกต่างกัน บุญที่เกิดขึ้นจึงแตกต่างกันมาก ความบริสุทธิ์ของ
เนื่อนาบุญ คือ ทางมาแห่งบุญกุศล ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเราทุกภพ
ทุกชาติ ตราบกระทั่งเข้าสู่นิพพาน

